

Forssan kaupunki
Tarkastuslautakunnan
ARVIOINTIKERTOMUS
2023

Sisällysluettelo

1.	Puheenjohtajan alkusanat	3
2.	Tarkastuslautakunta.....	4
3.	Talouden arviointi	5
3.1	Käyttötalouden sitovien talousarvioerien toteutuminen	8
4.	Kaupunginhallitus ja keskushallinto.....	10
5.	Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta	11
5.1	Perusopetus.....	11
5.2	Vapaa-ajan palvelut.....	12
5.3	Nuorisotoimi.....	13
5.4	Kirjastotoimi	13
5.5	Museot.....	13
5.6	Taide- ja koulutuskeskus Elli.....	14
5.7	Varhaiskasvatus	15
6.	Työllisyys- ja elinvoimalautakunta	16
7.	Yhdyskuntalautakunta	17
8.	Ympäristölupalautakunta.....	18
9.	Jätelautakunta.....	18
10.	Keskusvaalilautakunta.....	19
11.	Vesihuoltoliikelaitos.....	20
12.	Konserniyhteisöt	20
12.1	Loimijoen Kuntapalvelut Oy (Loiku)	20
12.2	Forssa-Asunnot Oy.....	21
12.3	Forssan Yrityskehitys Oy (Fyk)	21
13.	Hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyö	22
14.	Tarkastuslautakunnan loppusanat.....	24

1. Puheenjohtajan alkusanat

Forssan satavuotisjuhlavuotena uhkakuvat muuttuivat maailmanlaajuisista paikallisiksi: rakoilevalla seutuyhteistyöllä sekä yllättäen huonontuneella kaupungin taloudella on mahdollisesti kauaskantoiset seuraukset kaupungin toimintaan.

Vaikka talous on huonontunut vain laskennallisesti, perälautana toimiva kriisikuntamenettely arvioidaan laskennallisen talouden perusteella. Vaikka kriisikuntamenettely ei ole vielä Forssan tapauksessa ajankohtainen, siihen tullaan lopulta joutumaan, jos toimia ei tehdä.

Olemme seuranneet rapautuvaa seutuyhteistyötä kahdessa aikaisemmassa arviointikertomuksessamme, ja osa näistä esille nostamistamme uhista näyttää realisoituneen vuonna 2023. Seutuyhteistyön kehitys ei näytä ruusuiselta.

Seutuyhteistyön lisäksi yhteistyö kolmannen sektorin kanssa on osoittanut joitakin heikentymisen merkkejä, erityisesti suhteessa toimijoiden yhdenvertaisuuteen. Toimiva kolmas sektori on tärkeä voimavara, jotta kaupunki voi saavuttaa hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyönsä tavoitteita.

Tarkastuslautakunnan sekä hallituksen ja sen alaisten lautakuntien suhde kehittyi entisestään, niiden antaessa aikaisempaakin kattavampia vastauksia. Tämä edistää dialogimaisuutta, jonka näemme tärkeänä työkaluna hallinnon kehittämisessä jatkossakin.

Arviointivuodelle 2023 olimme ottaneet kaksi erityiskohdetta: aikaisemmin suunniteltu paneutuminen hyvinvointialuesiirtymään sekä vuoden 2022 arviointikertomusta tehdessä esille noussut tarve kriisivarautumiseen.

Lisäksi olemme, aikaisempien vuosien tapaan, jakaneet kaupunkiorganisaation toimielinjaon mukaisesti vastuualueisiin. Olemme myös vuoden 2023 osalta arvioineet kaupunkikonsernia kokonaisuutena, sisältäen katsauksen kuntakonserniyksiköihin vuoden 2021 arviointikertomuksen tavoin.

Edelliseen arviointikertomukseemme ja hallituksen vastauksiin voi tutustua kaupunginvaltuuston pöytäkirjasta pykälästä [13.11.2023/110](#).

Vuodelle 2024 erityiskohteina on TE24-siirtymä sekä sisäisen riskienhallinnan arviointi.

2. Tarkastuslautakunta

Vuonna 2023 tarkastuslautakunta kokoontui 14 kertaa. Toimikauden aikana tehtäväkenttä on laajentunut yhdellä uudella lautakunnalla sekä hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyöllä. Tarkastuslautakunta laajentaa tarvittaessa arviointiaan myös kauden aikana esiin nouseviin kohteisiin. Näistä esimerkkinä mainittakoon korona-ajasta selviytyminen sekä muuttunut turvallisuustilanne.

Uudet alueet tehtäväkentässä vaativat myös koulutusta, johon on pyritty vastaamaan asianmukaisesti. Tästä esimerkkinä kriisivarautumiseen keskittynyt seminaari tarkastuslautakunnille.

Arviointikertomuksiin ei ole mitään tiettyä kaavaa, joten arviointikertomusten jatkokehittämistä silmällä pitäen tämä arviointikertomus tullaan lähettämään arviointikertomuskilpailuun kommentointia varten.

Riskianalyysi

Laajentuva ja muuttuva tehtäväkenttä on laajentamassa työtaakkaa, johon seitsemän jäsenen lautakunta on liian pieni. Tätä haastetta on lähestytty hankkimalla sisältöä tilintarkastusyhteisöltämme. Tästä esimerkkinä on arviointikertomuksessa ensimmäistä kertaa arvioitu hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyö.

Kokoukset

Varsinainen jäsen	Kokoukset	Henkilökohtainen varajäsen	Kokoukset
Sundell Ville	14	Anttila Sisko	
Vastamäki Ritva 13.11.2023 asti	4	Lahtinen Kalle	2
Nieminen Tapio 14.11.2023 alk.	2		
Hipp-Koskenoja Pirita	14	Jaakkola Tea	
Mäkelä Karri	14	Rekunen Hannu	
Mäki-Kerttula Laila	14	Lehmusta Taito	
Nuora Jouko	9	Pajunen Anu	
Vahaniitty Raija	12	Wiisak Johanna	

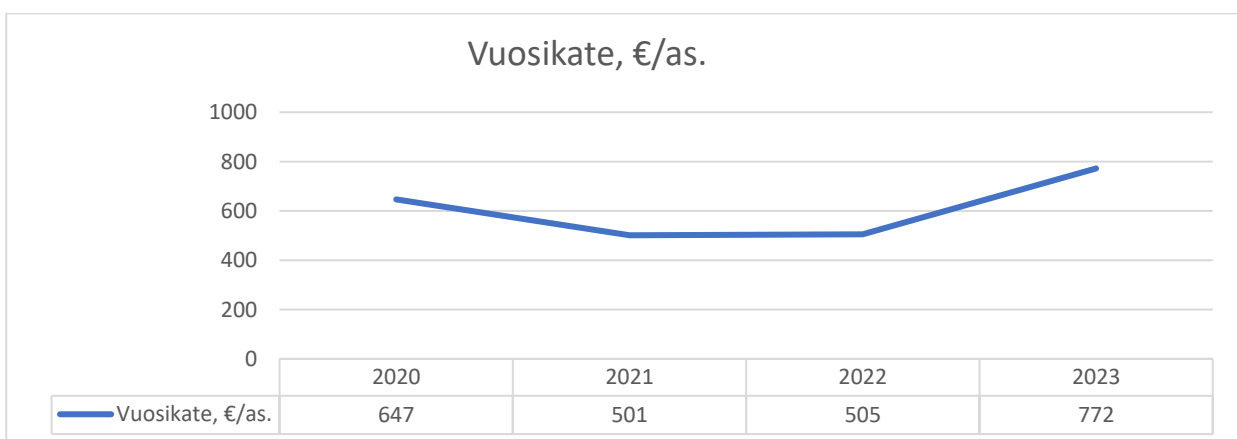
3. Talouden arviointi

Forssan kaupungin 2023 tilikausi ilman konserniyhtiöitä toteutui 6 milj. euroa ylijäämäisenä, joka on 3,8 milj. euroa parempi kuin edellisen tilikauden ylijäämä. Luvuissa on mukana myös liikelaitoksen luvut.

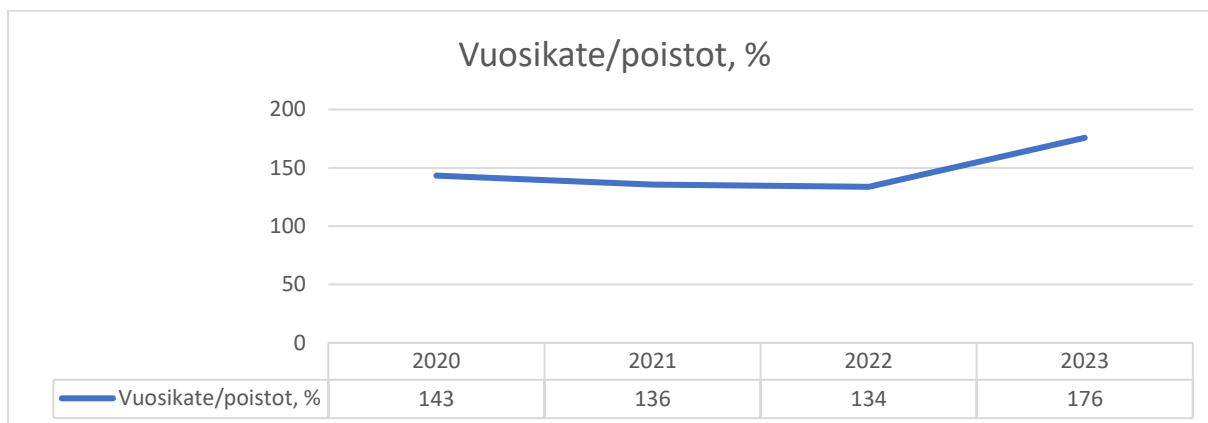
Kaupungin ulkoiset toimintatuotot laskivat edellisestä vuodesta 799 tuhatta euroa ollen yhteensä 17,9 milj. euroa (2022: 18,6 milj. euroa). Toimintakulut pienenevät edellisestä vuodesta 73 milj. euroa. 127 milj. euroa (2022: 127 milj. euroa). Toimintatuotot kattoivat toimintamenoista 33 % (2022: 14,7 %). Toimintakate ylitti alkuperäisen talousarvion 614 tuhannella eurolla toteutuen. Toimintakatteen toteuma oli 2023 tilikaudella -39 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat muutettua talousarviota noin 328 tuhatta euroa suurempina ja toimintamenot noin 285 tuhatta euroa suurempina kuin muutostalousarviossa ennakoitiin.

Kaupungin tuloista valtionosuudet muodostivat 12,9 milj. euroa. Valtionosuuksien toteuma oli noin 160 tuhatta euroa talousarviota parempi. Verotulot toteutuivat noin 222 tuhatta euroa talousarviota suurempana. Verotulojen ja valtionosuuksien merkittävään romahdukseen edelliseen vuoteen verrattuna vaikutti aiemmin kaupungin vastuulla olleen sote-toiminnan siirto hyvinvointialueille.

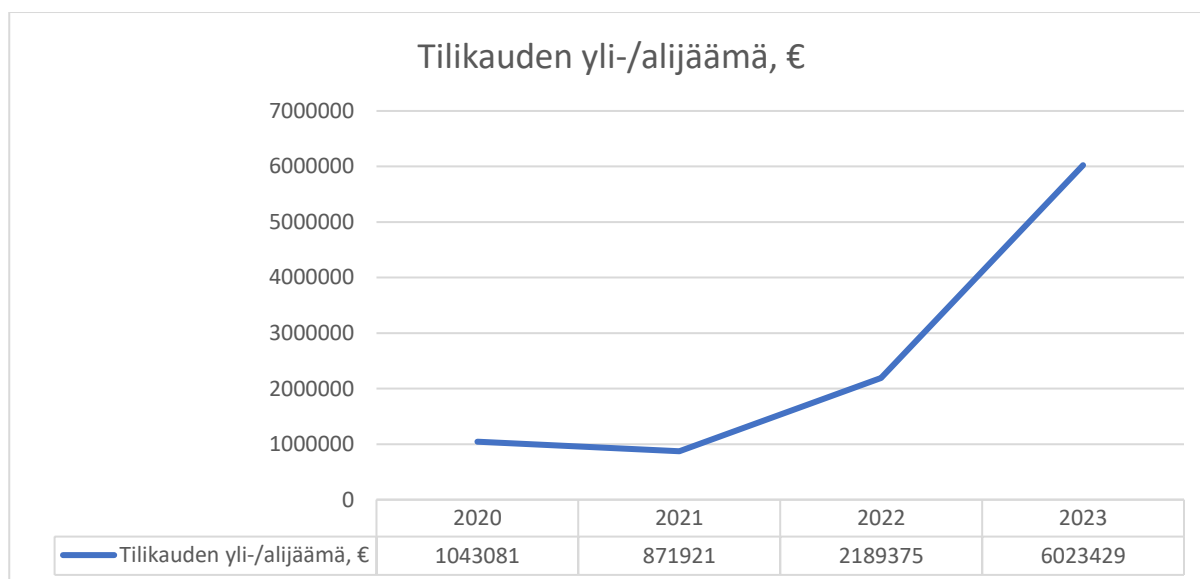
Vuosikate oli 12,7 milj. euroa (2022: 8,3 milj. euroa) ja kattoi poistoista 175,8 % (2022: 133,8 %). Suunnitelman mukaiset poistot olivat 7,3 milj. euroa ja muuttuivat noin miljoonalla edellisen vuoden tasosta (2022: 6,2 milj. euroa).

Kuvio 1. Kaupungin vuosikate (€/asukas) vuosina 2020–2023

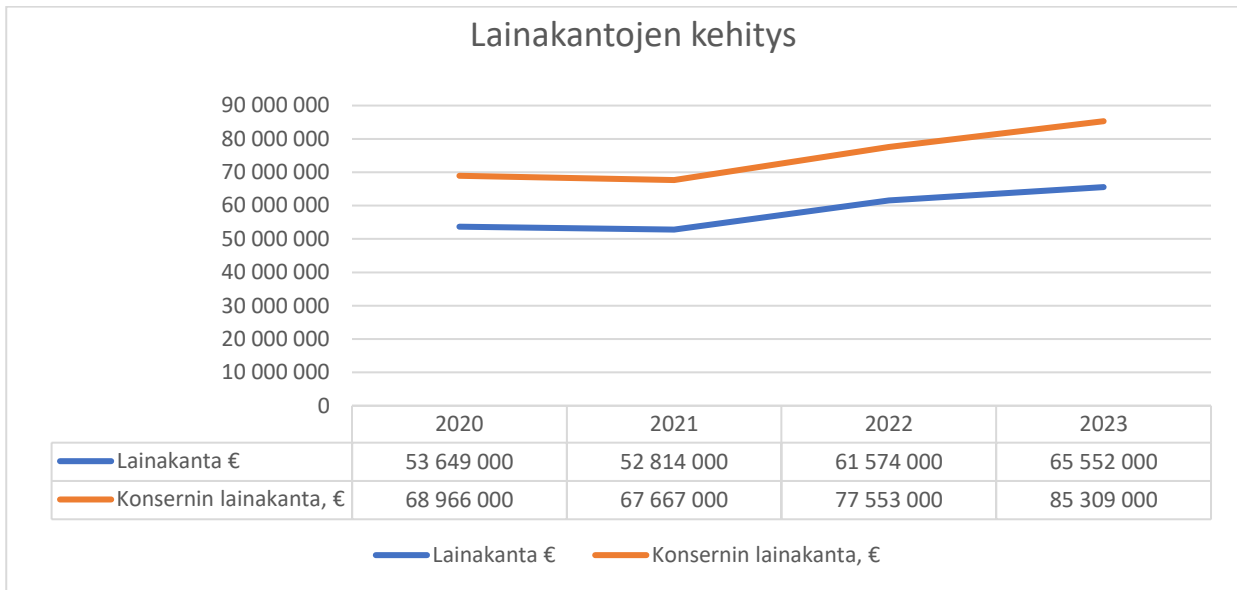

Kuvio 2. Kaupunki vuosikate/poistot, % vuosina 2020–2023

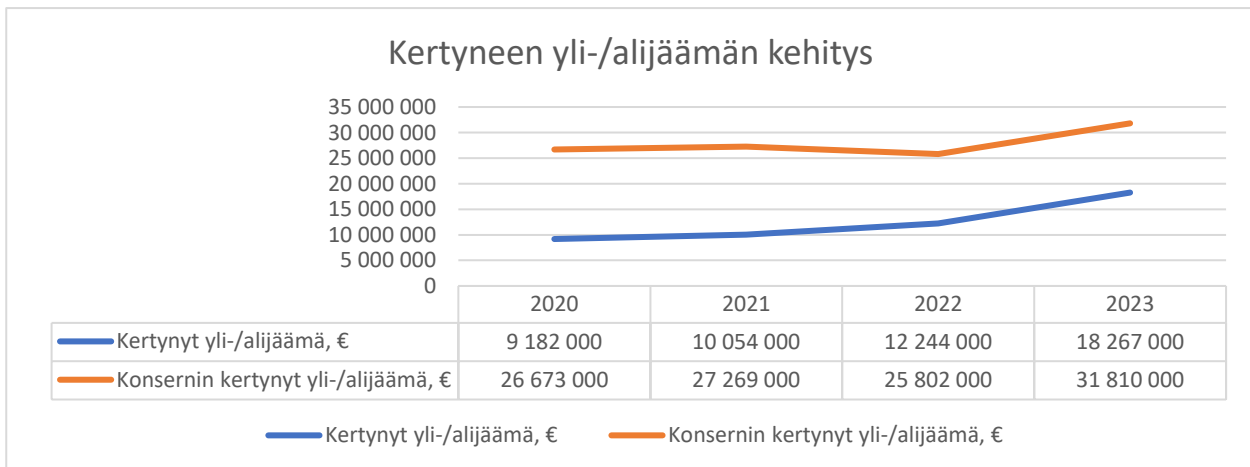

Kuvio 3. Tilikauden yli-/alijäämän kehitys vuosina 2020–2023

Kaupungin lainakanta oli vuoden 2023 lopussa 54,3 milj. euroa (luku sisältää myös konsernitilivelat). Lainakanta pieneni edellisestä vuodesta 11,2 milj. eurolla. Asukasta kohti kaupungilla oli lainaa 3291 euroa (2022: 3.983 euroa). Kaupunkikonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 67,6 miljoonaa euroa (2022: 85,3 milj. euroa). Konsernin lainat olivat asukasta kohti 4.096 euroa, joka on yli tuhat euroa edellisvuotta vähemmän.

Kuvio 4. Kaupungin ja konsernin lainakannan kehitys vuosina 2020–2023

Kuvio 5. Kaupungin ja konsernin ylijäämän kehitys vuosina 2020–2023

Kaupungin taseessa 31.12.2023 oli kertyneitä ylijäämiä yhteensä 18,3 milj. euroa (2022: 12,2 milj. euroa). Konsernin tilikauden tulos toteutui 5,9 milj. euroa ylijäämäisenä. Konsernitaseen kertyneet ylijäämät 31.12.2023 olivat 31,8 milj. euroa (2022: 25,8 milj. euroa).

Omavaraisuusaste mittaa kuntien vakavaraisuusastetta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä pienempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävää velkarasitetta. Forssan kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2022 oli 60,7 % (2022: 53,9 %). Kuntakonsernin omavaraisuusaste oli 55,1 % (2022: 44,6 %).

Kuntalain 118§:ssä eritellään kriteerit, jotka täytyessään voivat johtaa arviointimenettelyn käynnistymiseen. Viime vuonna näistä kriteereistä ei yksikään täyttynyt, mutta kriteereistä kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8, on ollut lähellä raja-arvoa. Vuoden 2023 aikana taloudellinen kehitys on kääntynyt parempaan suuntaan ja tilinpäätöksen perusteella yksikään arviointimenettelyyn johtava raja-arvo ei ole täyttynyt.

Talouden tasapainon tarkastelua	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.2023	+ 12.243.707,95 euroa
Tilikauden ylijäämä 31.12.2023	+ 6.023.428,69 euroa
Ylijäämät yhteensä 31.12.2023	+ 18.267.136,64 euroa
Talousarvio 2024 ylijäämäarvio	- 579.400 euroa
Taloussuunnitelma 2025 ylijäämäarvio	- 1.521.406 euroa
Taloussuunnitelma 2026 alijäämäarvio	- 2.128.175 euroa
Yli-/alijäämät 2024–2026 yhteensä	- 4.228.981 euroa
Arvio yli-/alijäämästä 31.12.2026	+ 14.038.155,64 euroa

Taulukko 1. Arvio peruskunnan yli/alijäämistä taloussuunnitelmakaudella 2024–2026

Kaupungin investointisuunnitelman 2024–2026 mukaan investointimenot (netto) ovat:

vuonna 2024	5,2 miljoonaa euroa
vuonna 2025	13,7 miljoonaa euroa
vuonna 2026	3,9 miljoonaa euroa

Kuntalain 110 §:ssä todetaan, että taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman 2023–2025 perusteella näyttää siltä, että kaupungin talous on taloussuunnitelmakaudella ylijäämäinen. Viime vuosien vertailtavuuteen on merkittävästi vaikuttanut koronasta johtuneet ylimääräiset valtiontuet, sote-uudistuksesta johtunut lakisääteisten tehtävien väheneminen ja siitä johtunut verotulojen leikkaus ja vuoden 2023 kertaluonteinen verohäntä. Lisäksi vuoden 2025 alusta kuntien vastuulle siirtyy TE-toiminta, joka yhteydessä kunnille luodaan rahoitusmalli, jonka tarkoitus kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi. Talousarvion mukaan Forssan kaupungin taloussuunnitelmakauden vuoden tulevat olemaan alijäämäisiä, mutta taseeseen kertyneet ylijäämät riittävät kattamaan suunnitelmakaudella syntyvät alijäämät. Vuoden 2025 investointimenojen merkittävä kasvu johtuu suunnitellusta Vesihelmen peruskorjauksesta, johon on budjetoitu noin 10 milj. euroa.

3.1 Käyttötalouden sitovien talousarvioerien toteutuminen

Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot olivat sitovia toimialatasolla siten, että menot ja tulot olivat valtuustoon nähden erikseen sitovia, eli toisin sanoen toimialatasoja koskee bruttositovuus. Nettositovuuden piirissä olivat vapaa-aikapalvelut, työllisyys- ja elinvoimapalvelut ja yhteistoiminta-alueen jätehuolto. Näiden osalta sitovuustaso oli määrärahojen ja tuloarvioiden erotus eli toimintakate.

Käyttötalouden toteutumisen perusteella talousarvion olennaisia katsottavia määrärahojen ylityksiä tai tuloarvioiden alituksia ei toteutunut. Sivistys- ja tulevaisuuspalveluiden menot ylittyivät noin 30 tuhannella eurolla ja tulot alittuivat 441 tuhannella eurolla. Keskushallinnon osalta menot ylittyivät noin 61 tuhannella eurolla talousarvion tasosta. Tulot toteutuivat noin 386 tuhatta euroa talousarviota parempana. Teknisen ja ympäristötoimen menot alittivat talousarvion 377 tuhannella eurolla ja tulot ylittivät talousarvion 383 tuhannella eurolla.

Nettositovuus koski kolmea käyttötalouden osan palvelua. Vapaa-aikapalveluiden talousarvio ylittyi 76 tuhannella eurolla, Työllisyys- ja elinvoimapaalveluiden osalta talousarvio alittui 142 tuhannella eurolla ja Yhteistoiminta-alueen jätehuoltopalvelu toteutui talousarvion mukaisesti.

Kokonaisuutena käyttötalouden talousarvion menot ylittyivät 286 tuhannella eurolla ja tulot ylittyivät 328 tuhannella eurolla talousarvion budjetoidusta tasosta.

4. Kaupunginhallitus ja keskushallinto

Vuonna 2023 hallitus kokoontui 28 kertaa.

Hallitus ja sen alaiset lautakunnat kehittivät edelleen suhdettaan tarkastuslautakuntaan tarjoamalla entistäkin kattavampia vastauksia arviointikertomukseen.

Tilinpäätös vuodelle 2023 valmistui ajallaan auttaen tarkastuslautakuntaa arviointityössään. Myös talousarvio vuodelle 2024 valmistui hyvissä ajoin, oli hyvin valmisteltu ja saatavissa valtuustolle hyvissä ajoin ennen asiasta päättämistä.

Keskushallinto on reagoinut asianmukaisesti ylimpien viranhaltijoiden työtaakkaan avaamalla hakuun uusia virkoja.

Keskushallinto on lähtenyt purkamaan merkittävää keskeneräisten aloitteiden pinoa käsitellen loppuun edellisten kausien keskeneräisiä aloitteita. Merkittävää edistystä on tapahtunut, mutta keskeneräisten aloitteiden määrä on vieläkin huomattava.

Uusi hallintosäntö ei valmistunut vuoden 2023 aikana. Samoin samaan aikaan toteutettavaksi kaavailtu organisaatiouudistus viivästyi. Luottamushenkilökokoonpano ei ollut vuonna 2023 hallintosäännön mukainen.

Ilmastotyöryhmän johdolla valmistui Ekologisen järkivihreyden tiekartta osana kaupunkistrategiaa.

Vuoden aikana kaupunki päätti sisäisen ilmoituskanavan käyttöönotosta sekä pilotoi taksien yöpäivystyksen tukemista ensimmäisenä Suomessa.

Keskushallinto on suhtautunut kriisivarautumiseen asianmukaisesti jo olemassa olevia toimintamalleja päivittämällä ja kehittämällä.

Riskianalyysi

Vuoden 2023 aikana seutuyhteistyö hankaloitui vaikeuttaen nykyisten palveluiden sekä myös uusien yhteistyö- ja palvelukokonaisuuksien muodostamista ja kehittämistä tulevaisuudessa.

Yhteistyö kolmannen sekä neljännen sektorin kanssa on tärkeää hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyön toteutumisen kannalta. Osa toimijoista ovat kokeneet joidenkin vuoden 2023 päätöksistä olleen epäjohtamukaisia ja perusteetta toisia toimijoita suosivia. Tulevaisuudessa tämä kokemus voi realisoitua rakoilevana yhteistyönä.

Uudet suositukset

Hallituksen tulisi kartoittaa tarve koko kaupungin ja kaupunkikonsernin kattavaan fyysiseen auditointiin turvallisuus- ja kriisivarautumisen kannalta.

Pöytäkirjat ovat verkossa saatavilla vain kahden vuoden ajan. Hallituksen olisi syytä uudelleenarvioida tämän keinotekoisen rajoitteen tarkoituksenmukaisuus, sillä pöytäkirjat ovat luonteeltaan julkisia.

Aikaisemmat suositukset

Hallitus on asianmukaisesti reagoinut aikaisempiin suosituksiin. Toimien vaikutukset arvioidaan seuraavassa arviointikertomuksessa.

5. Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta

Vuonna 2023 sivistys- ja tulevaisuuslautakunta kokoontui 14, nuorisovaltuusto 11 ja LastenForssa-valtuusto 2 kertaa.

Hanketoiminta oli erittäin aktiivista. Hankerahoitusta käytettiin yhteensä n. 1,2 milj. €, yhteensä 49:ssä eri hankkeissa. Vuoden 2023 lopussa hyväksyttiin lisätalousarvio, joka kuitenkin ylittyi. Henkilöstökuluissa n. 150 000 € ylitys. Sivistys- ja tulevaisuuslautakunnan osalta ei tilintarkastuksessa löytynyt erityistä huomautettavaa hallinnon lainmukaisuuden osalta.

Tapahtumatuotanto Kulttuuri-Axel ry:n kanssa päättyi muun muassa taloudellisiin ja hallinnollisiin epäselvyyksiin. Kaupunki aikoo avata kulttuurituotannon alihankinnan kaikille kiinnostuneille toimijoille.

Riskianalyysi

Suurimmat riskit olivat yhteisiä koko alueella: asiakasmaksujen vähentyminen, kiinteistöihin liittyvät riskit sekä osaavan ammattihenkilöstön rekrytointi ja nykyisen henkilöstön työssäjaksaminen.

5.1 Perusopetus

Perusopetuksen erityisinä painopisteinä olivat kestävän kehityksen toimenpiteiden edistäminen, kiusaamisen ehkäiseminen ja lukemisen edistäminen.

Perusopetuksessa oli 20.9. (tilastointipäivänä) 1 272 oppilasta. Perusopetusryhmien oppilasmäärä vaihteli 11 ja 27 välillä. Vuosiluokkien 1–6 yleisopetusryhmiä oli 43. Yläkouluissa opetusryhmiä oli

24. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oli tilastointipäivänä oppilaita 42. Myöhemmin syksyllä valmistavan opetuksen oppilasmäärä kasvoi. Luokkamuotoista valmistavaa opetusta oli syyslukukaudella Keskuskoululla yksi 7–9 vuosiluokkien opetusryhmä sekä Heikan ja Talsoilan kouluissa molemmissa kaksi vuosiluokkien 1–6 -opetusryhmää.

Akvarellin koulun pienryhmissä, 17 kpl, olevien oppilaiden määrä oli 147 (20.9.). Oppilaita, joiden kotikunta oli muu kuin Forssa, oli 36. He tulivat 10:stä eri kunnasta.

Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestettiin 1.–2. -luokkalaisille kaikilla kouluilla. Aamupäivätoimintaa järjestettiin vain syyslukukaudella.

5.2 Vapaa-ajan palvelut

Palvelualueeseen kuuluvat Viihdeumala Vesihelmi, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kirjastopalvelut, yleinen kulttuuritoiminta sekä museopalvelut. Palvelualueella koottiin yhteinen tavoite- ja toimenpideohjelma. Palvelualueen tilivelvollisena toimii sivistysjohtaja oman toimen ohella.

Liikuntapalveluilla oli vilkas Forssa 100 -juhlavuosi. Perinteisten tapahtumien lisäksi järjestettiin muutamia lisätapahtumia. Ryhmätoiminta on palautunut koronan jäljiltä.

Toteutettiin liikuntapaikkaselvitys kaupungin liikuntapaikoista sekä tehtiin liikuntapaikka-suunnitelma vuoteen 2030 yhteistyössä kaupungin eri yksiköiden kanssa, seuroja myös kuunnellen.

Vesihelmen kokonaiskävijämäärä nousi 172 483 kävijään, joka ylitti koronaa edeltäneen vuoden 2019 kävijämäärän. Toimintatuotot ylittivät lisätalousarvion jälkeen budjetoidun. Menot nousivat vähän annetun raamin yläpuolelle. Vuosihuollossa tehtiin normaaleja ylläpitohuoltoja. Liukumäkeä paikattiin ja sen uusiminen siirrettiin tehtäväksi peruskorjauksen yhteydessä.

Jäähallissa aloitettiin peruskorjauksen 1. vaihe, jonka takia kesäkaudella halli pidettiin kiinni pidempään.

Liikuntapalveluiden tulostavoitteesta jäätii mm. jäähallin remontin vaikutusten ja vuokranmaksun perimisvaikeuksien vuoksi (mestisseuran saatavat alaskirjattiin hallituksen päätöksellä).

Liikuntapalveluissa oli henkilöstössä pitkiä sairauslomia. Feeniks pidettiin kesällä kiinni 5 viikkoa.

5.3 Nuorisotoimi

Nuorisotoimen kävijämäärät kaikkien toimintojen osalta vuonna 2023 oli 23 563. Lukuihin sisältyvät Kuutamolla järjestettävä nuorisotoimi- ja muu oma toiminta, tapahtumat, retket, leiritoiminta, Liikennepuisto ja etsivän nuorisotyön toiminta ja tapahtumat. Vuoden 2023 aikana nuorisotoimi järjesti lapsille, nuorille ja lapsiperheille tapahtumia yhteensä 22, joista 2 oli Matkun kylällä.

Nuorisotoimessa haasteena henkilöstön vaihtuvuus ja uusien henkilöiden palkkaaminen. Henkilöstön saatavuuteen vaikuttavat haasteelliset työajat (ilta- ja viikonlopputyötä) sekä palkkaus.

5.4 Kirjastotoimi

Kokonaislainaus kasvoi n. 10 % edellisvuoteen verrattuna ja lainaajia tuli lisää saman verran. Vuodelle laaditussa talousarviossa pysyttiin. Kirjasto järjesti 110 tapahtumaa, joissa oli yhteensä 2 760 osallistujaa. Käyttäjäkoulutusta eli pääsääntöisesti kirjastonkäytön opetusta, kirjavinkkauksia ja digineuvontaa sekä tiedonhaun opetusta järjestettiin yhteensä 122 kertaa ja osallistujia oli 1 312. Kirjasto järjesti viisi näyttelyä.

Kaupunginkirjasto tuottaa osan palveluista muille kunnille, mm. verkkokirjaston ylläpidon.

Kirjasto ei enää ole perinteinen ”lainaa ja palauta”, vaan toimintaan on tullut paljon uusia toimintoja: e-aineistot, verkkokirjasto, Celia -palvelut (saavutettavuuspalvelut), erilaisia tapahtumia ja palveluita.

Haasteena kirjastotoimessa koetaan markkinoinnin kehittäminen. Tällä hetkellä tapahtumista ilmoitetaan pääasiassa vain kirjaston omissa kanavissa.

5.5 Museot

Forssan museo palveli yleisöä vuoden aikana kolmessa kohteessa: Forssan museossa, Kuosikeskuksessa ja Ronttismäen tehtaalamuseossa.

Vuoden aikana järjestettiin 17 näyttelyä, joista Kuosien kotiinpaluu - Finlayson Forssassa näyttely Vinkkelissä ja Forssa Textile Week -näyttely Valimolla. Vuoden päätapahtumaksi muodostui Forssa Textile Week 16.–20.8., jonka pop up -myymälät, näyttelyt ja keskustelut sijoittuivat 8 kohteeseen kaupungilla. Museon aineistoja oli lainassa Finlayson200-näyttelyssä Nagasakin alueen taidemuseossa Japanissa, jossa sen näki 15 000 kävijää. Yleisöopastusten lisäksi järjestettiin 21 tapahtumaa Ronttismäen tehtaalamuseolla ja 18 teemakävelyä kaupungilla. Arkistot palvelivat tutkijoita ja lehdistöä paikan päällä ja piipunjuurella.finna.fi -tietokannan kautta. Ulkopuolisen rahoituksen avulla toteutuivat Tekstiili- ja teollisuusmatkailun kehittämishanke sekä Erasmus Patterns -hanke. Finlaysonin Osakkaiden säätiöltä saatiin tukea tekstiilikokoelman digitointiin.

5.6 Taide- ja koulutuskeskus Elli (lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö)

Lukiassa oli laskentapäivänä 20.9. 433 päivälukion opiskelijaa, joista forssalaisia oli 221. Lukiassa toimi edelleen urheiluakatemia (yht. 92 opiskelijaa) ja kuvataide- ja muotoilulinja (35 opiskelijaa). Lukiolla oli laaja Erasmus-hankekokonaisuus, joka mahdollisti lukuisia kv-yhteistyöhankkeita (avustus n. 90 000 euroa). Lukion seutukunnallinen johtokunta kokoontui neljä kertaa. Lukiosta kirjoitti ylioppilaaksi 102 ylioppilasta.

Humppilan kunta irtautui lukio-opetuksen yhteistyösopimuksesta eikä maksa näin ollen valtionosuuden ylittäviä kustannuksia.

Wahren-opistossa järjestettiin lukuvuoden aikana 217 kurssia. Opistolla oli 1 540 opiskelijaa ja 55 opettajaa. Opisto piti digihelppipajoja Forssan ja Tammelan kirjastoissa sekä digiluentosarjoja Forssassa. Opiston omalla internetissä toimivalla uutiskanavalla (Forssatv.fi) oli viides toimintavuosi. Visuaalisten taiteidenopetus aikuisille (yleisen oppimäärän mukaan) jatkui yhteistyössä Kuvataidekoulun kanssa.

Musiikkiopistossa oppilaita kaikilla osastoilla oli yhteensä 434, joista perus- ja syventävissä opinnoissa 232, musiikkileikkikoulussa 119, valmentavassa opetuksessa 24 ja avoimessa musiikkiopistossa 59. Forssan kaupungin varhaiskasvatuksen ja musiikkiopiston yhteistyönä toteutetun viisivuotiaiden päiväkotimuskarintoiminta jatkui menestyksellisesti. Ryhmiä oli sekä kevät- että syyskaudella seitsemän. Ne kokoontuivat lukukausien aikana 10 kertaa.

Forssan kaupungin 100-vuotisjuhlinnan huipentuma oli toukokuussa järjestetty kaikille kaupunkilaisille avoin pääjuhla. Juhlaa varten musiikkiopisto tilasi entiseltä opiskelijaltaan, säveltäjä Teemu Mastovaaralta, 20-minuuttisen orkesteri- ja kuoroteoksen.

Kuvataidekoulu on edelleen LUMA-kehittäjäyhteisö ja jatkaa yhteistyötä laajasti eri LUMA-keskusten (yliopistojen) kanssa. Koulu onkin saanut paljon näkyvyyttä ja kiitosta tieteen ja taiteen yhdistämiseen tehdystä työstä. Forssa 100 -juhlinnassa Kuvataidekoulu järjesti erilaisia kilpailuja ja tapahtumia. Kuvataidekoulu oli vuoden aikana juhlistamassa näyttelyillä myös 30-vuotista Vesihelmeä ja 600 vuotta täyttäneitä Tammelan kuntaa. Koulu palkittiin Vuoden taidekasvatusteko -kunniamaininnalla Kuosisuunnittelu -kilpailusta.

Lyseon kuvataide- ja muotoilulinjan oppilaista 7 suoritti kursseja kuvataidekoulussa ja syyskaudella aloitti 11. Visuaalisten taiteiden opetus aikuisille (yleisen oppimäärän mukaan) jatkui yhteistyössä Wahren-opiston kanssa.

Netto-oppilasmäärä oli 408, osa heistä oli lyhytkursseilla.

Forssan taiteen perusopetuksen toimijat Lounais-Hämeen musiikkiopisto, Forssan kuvataidekoulu ja Wahren-opisto toteuttivat yhteistyönä Forssan kaupungin satavuotiseen historiaan ja 100-vuotisjuhlintaan liittyvän musiikkiteatteriesityksen Forssa100. Em. toimijoiden ensimmäinen yhteinen hanke voitiin toteuttaa opetushallituksen avustuksen turvin.

5.7 Varhaiskasvatus

Vuonna 2023 Forssassa kirjoilla olevien lasten syntyvyys laski edelleen ja toimintakertomusvuoden viimeisenä päivänä Forssassa oli kirjoilla 83 vuonna 2023 syntynyttä lasta ja alle kouluikäisiä lapsia oli yhteensä 735. Ilman kotipaikkaoikeutta Forssassa asuvien varhaiskasvatuspalveluita käyttävien lasten määrä kasvoi ja kasvuun oli osin mahdotonta ennalta varautua (vrt. tilapäistä suojelua hakeneet kuntaan muuttaneet ja perheellisten kansainvälisten opiskelijoiden saapuminen). Koska osallistuminen varhaiskasvatuspalveluihin oli edelleen korkealla tasolla, ei palveluiden piirissä olevien lasten kokonaismäärä oleellisesti vähentynyt syntyvyyden laskusta huolimatta. Palvelujen piiriin toimintavuoden edetessä tulleet lapset olivat pääsääntöisesti alle 3-vuotiaita.

Haasteet varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisessä painoutuivat edellisvuosien tapaan kelpoisen henkilöstön rekrytointiin ja lyhytaikaisten sijaisten heikkoon saatavuuteen, vuoden lopussa palvelualueella työskenteli neljä erityisopettajaa, joista kahdella oli tehtävään vaadittava kelpoisuus. Em. haasteisiin pyrittiin vastaamaan muun muassa tukemalla henkilöstön omaehtoista kouluttautumista varhaiskasvatuksenopettajiksi, erityisopettajiksi ja sosionomeiksi sekä suuntaamalla huomattava osa paikallisesti jaetusta palkantarkistusten järjestelyerästä varhaiskasvatuksen työntekijöille.

Palvelutarpeen ollessa edelleen korkealla tasolla suunnitelmaa Pikku-Akvarellin tilasta (ent. Taikatuulenpäiväkoti) luopumisesta ei voitu toteuttaa. Pihakoivun päiväkodista myytiin vuorohoidon palveluja edelleen seudun muihin kuntiin.

Lakia varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (29.12.2016/1503) muutettiin 1.3. alkaen ja muutoksen tavoitteena oli vaikuttaa perheiden asiakasmaksuihin alentavasti. Lainmuutos johtikin asiakasmaksujen tulokertymän vähenemiseen. Viisivuotiaiden lasten 20 viikkotunnin maksutonta varhaiskasvatusta jatkettiin sivistys- ja tulevaisuuslautakunnan päätöksellä.

Aikaisemmat suositukset

Oppilastietojen kerääminen on luotettavaa ja arkistointi tehdään ohjeiden mukaisesti.

6. Työllisyys- ja elinvoimalautakunta

Vuonna 2023 työllisyys- ja elinvoimalautakunta kokoontui 11 kertaa.

Työllisyys- ja elinvoimalautakunta on aloittanut kuluvaan vaalikauden alussa, jolloin tarkkaa tehtäväkuvaa ei ollut. Tehtäväkuva on edelleenkin muihin lautakuntiin nähden abstrakti, mutta se on löytänyt paikkansa osana nykyaikaista johtamista ja tulevaisuuden suuntaviivojen vetämisessä.

Toimintakate on ylijäämäinen. Palvelutoiminta on toteutunut valtaosin suunnitellusti. Työttömyysaste ja laajatyöttömyys nousivat loppuvuonna mm. suuren lomautettujen määrän seurauksena. Teollisuuden ja rakentamisen laskusuhdanne alkoi, mutta toisaalta pitkäaikaistyöttömyys laski. Hyvinvointialuemuutos ei tässä kohtaa lisännyt kuntaosuutta. Työvoimapalvelumuutosta valmisteltiin monialaisesti. Forssan seudun Kotouttamo aloitti toimintansa Forssan kaupungin vetovastuulla maaliskuussa.

Työpajojen toimintamalli tuki osaltaan työvoiman tarjontaa. Kustannustehokkuuden parantaminen työpajoilla toteutui ja kulut saatiin tasapainotettua tuottojen pienenemistä kompensoiden. Talouden kokonaisvaltainen ennakointi vuoden 2023 aikana onnistui.

Hyvinvointialuesiirtymä toteutui liikkeenluovutuksena ilman suurempia ongelmia. Tex vex -tuotemerkki säilyy kaupungin omistuksessa, vaikka toiminnot siirtyivätkin hyvinvointialueelle.

Toimintakate on 91,9 % ja tilinpäätös on ylijäämäinen n. 140 000 €. Työmarkkinatuen kuntaosuus alittui n. 14 000 € ja kulut alittuivat yhteensä 407 000 €. Tuottoihin kohdistuneet riskit toteutuivat osin ja toteuma oli 83,1 % ja 266 000 € alle talousarvion.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite tukea työvoiman saatavuutta kehittämällä Yritystiimin toimintaa vuonna 2023 toteutui 88,7 %:sti. Kaikki kehitystoimet toteutuivat, yrityskäyntejä toteutui 10/15 ja tapahtumia järjestettiin 5/4.

Tavoite valmistautua julkisten työvoimapalveluiden uudistukseen vuonna 2023 toteutui 100 %:sti. Monialainen ekosysteemyö toteutui sekä työllisyysalueratkaisu tehtiin.

Tavoite päivittää kotoutumispalveluiden toimintamalli työympäristön muutoksessa vuonna 2023 toteutui 100 %:sti. Neuvonta on järjestelty, seudullinen malli on kunnossa, asiakasohjaus päivitettiin ja hankesisällöt toteutuivat.

Tavoite lisätä asiakkaiden työllistymismahdollisuuksia vahvistamalla osaamista työpajajaksoilla vuonna 2023 toteutui 100 %:sti. Myös tutkinnonosia järjestettiin, yhteistyö alkoi HVA:n kanssa ja kuntouttavaan työllistymispalveluihin saatiin seuranta.

7. Yhdyskuntalautakunta

Vuonna 2023 yhdyskuntalautakunta kokoontui 10 kertaa.

Tekninen toimi saavutti pääosin vuodelle 2023 talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet. Talousarviossa myönnetty budjetti alitettiin. Vaikuttavia tekijöitä tähän olivat mm. tilapalvelujen hyvä tulos sekä pelastuskaluston siirtyminen hyvinvointialueelle.

Tilapalvelun suurin investointi oli jäähallin peruskorjauksen ensimmäinen vaihe, mm. rataputkiston uusiminen. Peruskorjaus jatkuu vuodelle 2024. Vesihelmen peruskorjauksen toteutussuunnitelma jatkui ja siihen haettiin valtiolta avustusta. Akvarellin lopulliset rakennuskustannukset alittuivat noin 116 000 €.

Infrapalvelut toteuttivat vuodelta 2022 siirtyneen Puistolinnan liikenneympyrän rakentamisen vuonna 2023. Samalla urakoitsijalla toteutettiin myös Kartanonkadun hidasteiden saneeraukset. Investoinnin budjetti ylittyi mm. materiaalikustannusten nousun takia. Lisäksi toteutettiin mm. Akvarellin alueinfran rakentaminen, joka paransi ja selkeytti alueen liikennöintiä. Investointimäärärahat käytettiin lähes kokonaan.

Tekninen toimi osallistui ilmastotyöryhmän koordinoimaan ekologisen järkivihreyden tiekartan laatimiseen. Tiekartta toimii yhtenä kolmesta kaupungin strategiaa ohjaavista asiakirjoista ja se hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa 2023.

Maankäyttöpalvelun maanhankinnan määräraha käytettiin lähes kokonaan. Yhteistyössä maankäytön suunnittelun kanssa jatkettiin osallistumista RYHTI digikannustehankkeeseen. Tontinmyyntitavoitteesta (125 000 €) jäi toteutumatta noin 65 000 €.

Maankäytön suunnittelupalvelut saavuttivat toiminnalliset tavoitteensa. Valmistuneita kaavoja oli viisi kappaletta: Korkeavaha II C kaava, Hevossilta osayleiskaava, Kojo osayleiskaava, Uusikylä III B ja Haudankorva III E. Lisäksi valmisteltiin ja suunniteltiin seuraavat kaavat:

- Uusikylä II M (valmisteltu ehdotusvaiheeseen)
- Vieremä II C (aloitettu alusta kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti)
- Kaikula III A (maisema-, hulevesi- ja historiaselvitykset ja alustava luonnos)
- Ojalanmäki III B (työstetty ehdotusvaiheeseen)
- Paavolla I G (luonnosvaiheessa)
- Pilvenmäki III D (ehdotusvaiheessa)

Kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaa on valmisteltu eteenpäin ja jatkettu ekologisten käytävien suunnitelmilla.

Aikaisemmat suositukset

Aikaisempaan suositukseen on reagoitu nopeasti ja asianmukaisesti korjaamalla mainittua resurssivajetta lisäämällä maankäytönsuunnittelun ostopalvelumäärärahoja ja ottamalla ulkopuolinen kaavoituskonsultti valmistelemaan joitain vireillä olevia kaavoja.

8. Ympäristölupalautakunta

Vuonna 2023 ympäristölupalautakunta kokoontui 8 kertaa.

Ympäristölupalautakunta on vuodesta 2019 alkaen ollut viiden kunnan yhteishanke, josta Tammela päätti irtisanoutua vuonna 2023 aikaisemmin esille nostamiemme seutuyhteistyöriskien realisoituessa, jättäen yhteiseen hankkeeseen Forssan, Humppilan, Jokioisen ja Ypäjän. Muut osalliset ovat olleet tyytyväisiä yhteistyöhön ja yhteiseen rakennusvalvontaan.

Toiminta on käytännössä täysin ulkoisista tekijöistä riippuvaista, yhtenä suurimmista tekijöistä mainittakoon rakennusaktiivisuus, joka ei ole koronapandemian jälkeen kohonnut. Tarkastamistoiminta on taasen elpynyt.

Riskianalyysi

Tammelan irtisanouduttua, akuuttina ongelmana on siirtymäaika, jonka aikana Tammela kuuluu vielä Forssan vastuulle, mutta jota varten ei enää voida palkata uutta rakennustarkastajaa Tammelan eronneen lisäksi.

Pidemmällä aikavälillä kustannusten ja resurssien jako jäljelle jäävien kuntien kesken voi muodostua ongelmaksi.

9. Jätelautakunta

Vuonna 2023 jätelautakunta kokoontui 10 kertaa.

Jätelautakunta toimii Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n yhteistoiminta-alueen kuntien (16 kpl) yhteisenä jätehuoltoviranomaisena. Forssa (16,92 % omistussuhde) toimii isäntäkuntana ja osa viranomaispäätöksistä on delegoitu jätelautakunnan alaisuudessa työskenteleville viranhaltijoille.

Yhteistyöpalavereja pidettiin Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n työntekijöiden välillä 11 kpl sekä yksi yrittäjätapaaminen. Lisäksi yksi tapaaminen järjestettiin toimialueen ympäristösuojeluviranomaisten kanssa sekä toimialueen jätteenkuljettajien kanssa yksi tapaaminen vuonna 2023.

Kompostointi-ilmoitusten vastaanottaminen aloitettiin sekä jätteenkuljetusrekisteriin liittyvä sähköinen asiointi otettiin käyttöön loppuvuodesta 2022, mutta suljettiin alkuvuodesta 2023. Syynä oli puutteellisten hakemusten ja ilmoitusten määrä. Sähköinen asiointi avataan, kunnes jätelautakunnalla on resursseja asioinnin kehittämiseen kuntalaisia paremmin palveleviksi. Lisäksi ilmoitukset biojätteen pienimuotoisesta käsittelystä kiinteistöllä uusien jätehuoltomääräysten ja jäteasetuksen (978/2021) 42 §:n mukaan, lisäsivät jätelautakunnan työmäärää siten, että hakemusten käsittelyaikaa pidennettiin 1 kuukaudesta 3 kuukauteen. Kompostintarkastuksia tehtiin 235 kertaa vuonna 2023.

Jätelautakunnan taloudellisia tavoitteita ei saavutettu, mutta toiminnalliset saavutettiin yhtä lukuun ottamatta (sekalaisen yhdyskuntajätettä koskeva kuljetusjärjestelmäpäätös palautui valmisteluun 8.11.2023 kokouksessa).

Riskianalyysi

Jätelautakunnan alaisen toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi edelleen antaa kuvan, että riskit ovat henkilöstön työmäärässä suhteessa tekijöihin.

Lakimuutoksiin ja taloudellisiin sopeuttamistoimiin on syytä pyrkiä varautumaan ajoissa ja suunnitella mahdollisimman pitkäjänteisesti resurssit.

Aikaisemmat suositukset

Tehtävien jako ja niiden selkeyttämistarpeen vuoksi vuonna 2023 oli palkattu uusi jätehuoltoneuvoja (uusi vakanssi).

10. Keskusvaalilautakunta

Vuonna 2023 keskusvaalilautakunta kokoontui 3 kertaa. Kaikki kokoukset liittyivät eduskuntavaaleihin, jotka olivat vasta vuoden 2024 alussa.

Keskusvaalilautakunta on yleisen demokratian toteutumisen kannalta keskeinen lautakunta, koska se valitsee vaalitoimitsijat ja luo edellytyksen vaaleille. Keskusvaalilautakunnan päätoimijoiden osaaminen on erinomaista ja pitkään samojen henkilöiden vastuulla ollutta.

Riskianalyysi

Tarkastuslautakunta suosittelee päivittämään osaamista jatkossa jokaisessa keskusvaalitoimikunnan alaisessa toimessa, jotta erinomainen osaaminen jatkuu, kehittyy sekä siirtyy uusille toimihenkilöille.

11. Vesihuoltoliikelaitos

Tutustuimme vesihuoltoliikelaitoksen toimintaan syvällisesti kriisivarautumisen näkökulmasta liikelaitoksen ollessa juoma- ja jäteveden käsittelylaitoksena kaupungin järjestämä yhteiskunnalle tärkeä toiminto. Tämän vuoksi huomioitamme varautumisesta voi kommentoida vain yleisellä tasolla.

Olemme vakuuttuneita vedenkäsittelyn hoitumisesta myös äärimmäisissä kriiseissä, sillä vesihuolto on selvästi rakennettu toimimaan tilanteissa, joissa muu infrastruktuuri ei ole käytettävissä. Kykyä toimia ilman muun infrastruktuurin tukea harjoitellaan myös säännöllisesti. Kriisivarautumisen lisäksi suurikapasiteettinen toimiva vesihuolto on tärkeää myös seudun elinkeinoelämälle, erityisesti teollisuudelle. Uusi vedenottamo tukee näitä päämääriä.

Riskianalyysi

Julkisuuslain raameissa pitää tarkastella, mitä teknisiä- ja sijaintitietoja vesihuoltoliikelaitoksesta julkaistaan.

12. Konserniyhteisöt

Forssan kaupunkikonserniin kuuluu tytäryhteisöjä ja osakeyhtiöitä, joissa kaupungilla on 100 % omistus sekä osakeyhtiöitä, joissa Forssalla on enemmistöosakkuus. Konsernista poistui Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän sosiaali- ja terveyspalvelut sote-uudistuksen mukaisesti vuoden 2023 alussa, jättäen kuntayhtymään käytännössä vain kiinteistöhuollon. Kuntayhtymillä on oma tarkastuslautakunta. Forssan tarkastuslautakunta on seurannut konsernissa tapahtuvien muutosten vaikutusta valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen kannalta. Kuntayhtymiin paneudutaan seuraavassa arviointikertomuksessa. Kaupunginvaltuusto asettaa konsernin tavoitteet ja antaa konserniohjeet.

12.1 Loimijoen Kuntapalvelut Oy (Loiku)

In-house-yhtiönä Loimijoen Kuntapalvelut Oy tuottaa kaupungille ateria-, puhtaus-, sekä talous- ja henkilöstöpalveluita. Nykyinen hallitusohjelma sisältää kirjauksen puuttumisesta kuntien in-house-hankintoihin, joka voi muuttaa Loikun nykyistä omistuspohjaa tulevaisuudessa tehden mahdollisesti Forssasta enemmistöomistajan sijasta tasavertaisen muihin omistajiin.

Keskuskeittiö Loimu toimii nyt täysin ja tilat soveltuvat muokkauksen jälkeen sovitusti suurtalouskeittiötoimintaan.

Epävarma in-house-asiakkuuksien kehitys luo merkittävän riskin toiminnalle.

12.2 Forssa-Asunnot Oy

Forssa-Asunnot Oy:n talous on vakaa ja vastaa kaupungin ja kaupunkilaisten nykyiseen asuntotarpeeseen.

12.3 Forssan Yrityskehitys Oy (Fyk)

Forssan Yrityskehitys Oy tuottaa yritysneuvontaa ja seudullisen matkailun palveluita. Fyk on merkittävä tekijä paikallisten yritystapahtumien järjestämisessä, joista suurin on kiertotaloustapahtuma FRUSH, joka on kasvamassa kansallisestikin merkittäväksi alan tapahtumaksi.

13. Hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyö

Kuntien valtionosuuteen on viime vuoden alusta lähtien lisätty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, joka puhekielessä käytetään nimitystä HYTE-kerroin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vuodesta 2023 eteenpäin osa kuntien valtionosuuden kokonaisuudesta määräytyy niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eteen tehdyn työn mukaan. HYTE-kertoimen tarkoitus on aktivoida rahoituksen avulla kuntia kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden kehittämiseen Sote -toiminnan siirtymisen jälkeen. Kunta vastaa jatkossakin kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä muun muassa liikuntapalveluiden, varhaiskasvatuksen, opetuksen, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden, sekä työllisyyden edistämisen osalta. HYTE-kertoimen suuruus valtionosuuden kokonaisuudesta määräytyy prosessi- ja tulosindikaattoreiden perusteella. Prosessi-indikaattoreita on yhteensä viisitoista ja tulosindikaattoreita kuusi.

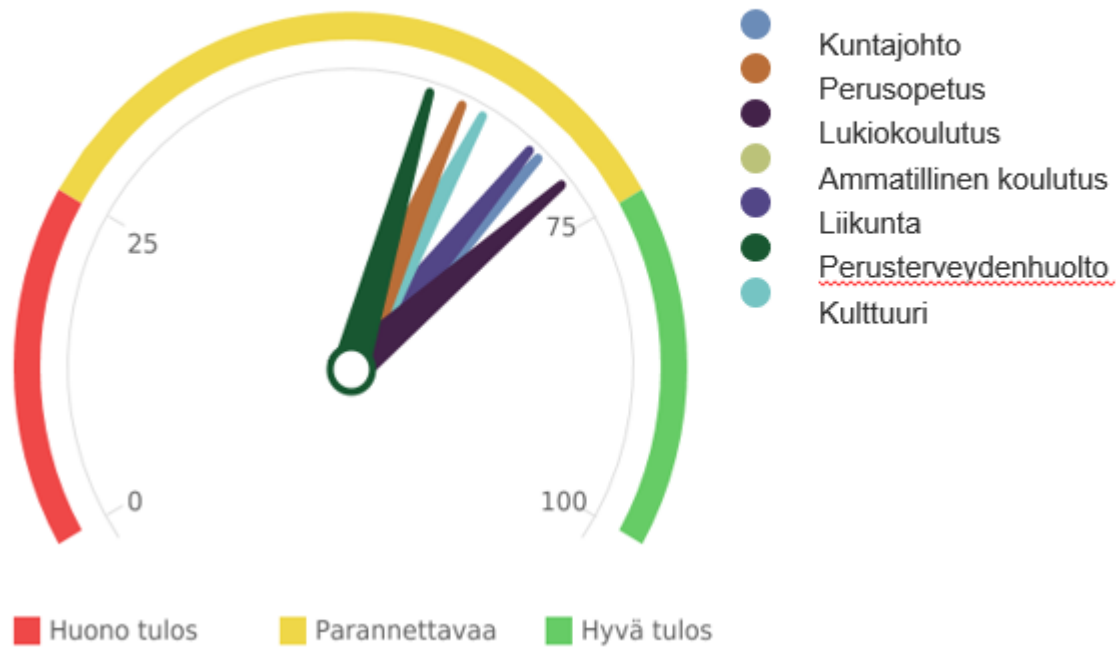
Kuntalain 37§:n mukaan kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon kunnan hyvinvoinnin edistäminen. Forssan vuoden talousarviossa sivistys- ja tulevaisuuden palveluiden toimialan yhdeksi toiminta-ajatuksiksi on nostettu hyvinvointityö, jonka tarkoitus on edistää forssalaisten hyvinvointia kehittämällä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategista johtamista, johtamista, toimintaa ja toiminnan arviointia yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen sekä ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Forssan kuntastrategiassa on määritelty strategian ytimen, Järkivihreä Forssa 2023:n ympärille kolme teemaa, jotka hyvinvointisuunnitelman mukaan luovat tuen hyvinvoinnin edistämisen työlle Forssan kaupungissa. Taloudellinen järkivihreys luo perustan ja mahdollistaa elinvoimaisuuden Forssalle ja forssalaisille koko strategiakaudella. Ihmisystävällinen järkivihreys tavoittelee forssalaisten yhdenvertaisuutta ja hyvää elämää sekä hyvinvoinnin edistämistä monipuolisesti ja ennaltaehkäisevästi. Ekologisella järkivihreydellä tullaan saavuttamaan tavoitteet jätteettömästä, päästöttömästä ja ylikulutuksettomasta kaupungista vuoteen 2050 mennessä. Hyvinvointisuunnitelman mukaan Forssan kuntastrategian ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön yhteys on erinomainen.

Forssan kaupunki on laatinut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman vuosille 2022–2025, jonka tarkoitus on yhdessä hyvinvointikertomuksen kanssa rakentaa toimiva kokonaisuus kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyölle kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämistyössä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää kuntien ja hyvinvointialueiden tietoja HYTE-toiminnan edistymisestä ja raportoi tuloksista TEA-viisarin muodossa. TEA-viisari tuo esille kuntien toimintaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä. TEA-viisari on lyhenne terveydenedistämisen aktiivisuudesta ja sen viisarit kuvaavat eri lakisääteisiä palveluita, joista sektorin kokonaisuus koostuu. TEA-viisarin tarkoitus on kuvata eri toimialojen kehittämistarpeita ja vahvuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Kaikki sektorit : Forssa 2023

Kuvio 6. THL TEA-viisari Forssan kaupunki 2023. (Lähde: teaviisari.fi)

TEA-viisarin mukaan Forssan kaupungin kaikkien mitattavien osa-alueiden viisarit osoittavat "Parannettavaa" -sektorille.

Kaikki sektorit : Forssa 2023

	Forssa	Kanta-Hämeen maakunta	Koko maa
Kaikki sektorit	65	67	70
Kuntajohto	68	79	83
Perusopetus	60	63	64
Lukiokoulutus	71	67	65
Ammatillinen koulutus	..	66	64
Liikunta	67	67	72
Perusterveydenhuolto	57	60	70
Kulttuuri	62	68	71

Taulukko 2. TEA-viisarin tulosten vertailua. (Lähde: teaviisari.fi)

Forssan TEA-viisarin numeraaliset tulokset osoittavat, että Forssan kaupungin eri osa-alueiden mittaustulokset ovat Kanta-Hämeen maakuntaa ja koko maahan verrattuna alhaisemmat. Osa-alueista ainoastaan lukiokoulutuksen tulos on Kanta-Hämeen kuntaa ja muuta maata selvästi parempi.

14. Tarkastuslautakunnan loppusanat

Kaupunki on pääosin onnistunut tavoitteessaan eikä merkittäviä puutteita toiminnassa ole ilmennyt. Tarkastuslautakunnan työskentelyä on tuettu sekä nostettuihin huomioihin on reagoitu asianmukaisesti. Vuoden 2023 osalta luottamushenkilöiden osalta on ollut merkittävää vaihtumista, mutta tällä ei ole arviointityöhön ollut merkittävää vaikutusta.

Akvarelli toteutui kokonaiskustannuksiltaan alkuperäisen projektin kustannusarvion mukaisesti.

Kaupunki on varautunut mahdollisiin kriiseihin esimerkillisesti.

Toivomme, että seutukunnat suhtautuvat tulevaisuudessa seutuyhteistyöhön kaikkia hyödyttävänä ratkaisumallina tuleviin taloushaasteisiin.

Kiitämme hyvin sujuneesta yhteistyöstä kaupunginhallituksen, lautakuntien, luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa.